

Lestniki in izdajatelji: Okrajna odbora SZDL Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Tiskar Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani, predstavnik Franc Plevl. — Uredništvo in uprava: Novo mesto. Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predel 33. — Telefon: uradništvo in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina znača 400 din. poletna 200 din. letnina 120 din. in je plačljiva vnaprej. — Za iznosom 900 din oz. 3 ameriške dolari.

Dolenjski list

Tednik okrajev Kočevje v mesto

TRŽNO INŠPEKCIJO BI BILO TREBA OKREPITI

Tržna inšpekcija je družbeni organ, ki kontrolira poslovanje gospodarskih organizacij in opozarja na nezakonitosti in napake, ugotovljene teže primere pa prijavlja za kaznavanje. Šestmesečni pregled države Okrajne tržne inšpekcije Novo mesto dokazuje, da je bilo do delo v odpravljanju nepravnosti in odkrivanju kaznivih dejavij plodno in družbeno koristno ter da bi bilo potrebno tržno inšpekcijo samo še okrepliti. Tržne uslužbenci inšpekcije so v šestih mesecih pregledali 163 obravatorje in napravili 68 zapisnikov pregledov. Na splošno so ugotavljali, da je zlasti v manjših podjetjih obratov poznavanje predpisov zelo šibko ali ga splošni. Na odgovornih mestih se ugotavljalo, da je zlasti v manjših podjetjih obratov poznavanje predpisov zelo šibko ali ga splošni. Zasebna gospodarska so prav velikokrat med krščili predpisov. Premašo se zanimajo za dve govoristi in turizem in preveč za lastni dobitek, obenem pa večkrat kršijo še predpise o vodenju po-

slavnih knjig in zaposlitvi tuje delovne sile. Inšpekcija je odkrila tudi vrsto kaznivih dejavij.

Nezakonit zasluzek – podpiranje privatnikov

Kmetijska zadruga Sela — Šumberk je leta 1954 izposlovala pri OZZ Novo mesto potrdilo o ustvarjenih devizah, če da bo kupila stroje. Dejansko pa sta šla predsednik zadruge in gostilničar Ozimek, ki niti ni bil uslužbenec KZ, v Ljubljano k Agrotehniki in za ta devizna sredstva kupila 45 garnitur zavornih oprem za traktorske prikolice po 36.186 din komad. Skupno sta plačala zanje 1.628.370 din ali 10.469 nemških mark. Se isti dan sta prodala te zavore Slovenija-avtu po 92.000 din. Tako je KZ pri tej kupnji čez ulico »zastužila« 2.511.630 dinarjev. Za ta denar je KZ kupila po prostih cenah 6 elektromotorjev in jih poklonila privatnikom, obenem pa jih vpisala kot osnovna sredstva in plačuje od njih amortizacijo. Kupila je od privatnikov rudi dva milna na električni pogon in jih dala v brezplačni način dnevna kmetom. Osradi delar so porabili za elektrifikacijo

voljno zvišanje cen za svoj račun v hoteli posamezni uslužbeni pritrki organom inšpekcije tako, da so začali prodajne bloke. Le del teh jih je prišel v roke. Republiška revizija je ugotovila, da je zadružna napravila v letu 1954 628.074 din primanjkljaja. Krive so bili prijavljeni.

Tudi v poslovnični »Kurioz« v Novem mestu so organi odkrili, da so prodajali premog dražje kot bi smeli, uslužbeni pa so dobivali kurivo znatno ceneje, kot so bili upravičeni. Zadržano trgovsko podjetje »LES« je prekorakalo zakonita poblastila in se nji držalo odkupnega območja in načina odkuipa, zaradi česar so bili odgovorni uslužbenci predlagani v kaznavanju.

V trgovskem podjetju »Mirno« so se vrstili poslovodje dokaj hitro, za njimi pa je ostajal primanjkljaj. Ta je narastel na 612.000 din in seveda, nihče ne bi bil rad krv. Podjetje je šlo v likvidacijo, krive pa so izročili sodišču.

Čudno »podpiranje« kmetijstva

Na poletnem občinem zboru KZ Trebnje je vsakdo lahko dobil vris, da je zadružna poslovala vzorno. Tržna inšpekcija pa je ugotovila, da to ne drži. Pokazalo se je, da so uslužbenci samovoljno zviševali cene posameznim predmetom — umernemu gnojilu, okenškemu steklu, ščetkom in drugim. Cene unemutenu gnojilu so dvignili za 66.000 din, ne da bi bili zato knjigovodsko obremenjeni. Zraven tega je nastal še primanjkljaj 120.000 din. To samo-

in dal v investicijski sklad KZ. Da so se v tej zadruži zelo oddali od analog kmetijske zadruge so dokazali tudi s tem, da so nakupljeno 800 kg ajde prodali privatniku — prekučevalcu, da je lahko po visokih cenah prodajal moko na ljubljanskem trgu.

V trgovskem podjetju »Mirno« so se vrstili poslovodje dokaj hitro,

za njimi pa je ostajal primanjkljaj. Ta je narastel na 612.000 din in seveda, nihče ne bi bil rad krv. Podjetje je šlo v likvidacijo, krive pa so izročili sodišču.

Tudi v poslovnični »Kurioz«

v Novem mestu so organi odkrili, da so prodajali premog dražje kot bi smeli, uslužbeni pa so dobivali kurivo znatno ceneje, kot so bili upravičeni. Zadržano trgovsko podjetje »LES« je prekorakalo zakonita poblastila in se nji držalo odkupnega območja in načina odkuipa, zaradi česar so bili odgovorni uslužbenci predlagani v kaznavanju.

V gostilni »Opatija« v Trebnjem

so organi ugotovili, da je bilo prodanega 52 litrov žganja in 800 litrov vina več, kot je bilo vpisano v poslovne knjige. V gostilni »Karlovec« so ugotovili, da je prodano 80 litrov žganja pijač več, kot je bilo izkazano. Pri gostilni »Črnučka« v Ponikavi je vino

v prodaji imelo skoraj dva maliganja manj kot pri nakupu.

Tako »shujanje« kvalitete vina so ugotovili že pri več gostilnjarjih, kar dokazuje, kako potrebna bi bila stalna kontrola gostilj.

Ljudsko rojanje za privatne žep

Razne veselice, ki jim večkrat

zaradi lepšega redemo ljudsko rojanje, so prav tako lepo prikazani primeri privatne okoritčanja.

Veliko je takih prireditv, za katere ni nikdar pravega finančnega obračuna, a po navadi so grobo kršene družbenne koristi. Le en primer.

Gradbeni odbor za postavitev

mestnega črk pri Otočcu je pri-

redil veselico za kritje stroškov.

Vendar so si člani odbora ves dobiček veselice razdelili med seboj.

Tajnik je za kratek čas dela v odboru prejel nič manj kot

154.000 din. Izkaven tega ni pri-

obračunu navedel, da ima doma

štiri vreči cementa, ki je ostal

od gradnje, da je dalo podjetje

»Zelenina« v Novem mestu okoli

12.000 din pomoči, prav tako pa

je zadral tudi okoli 18 prosto-

ninskih metrov odpadkov, katerih

ni plačal.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Novo mesto so v tem času dali

sodniku za prekrške 13 prijav.

Javnemu tožilstvu pa 8. Vse to

dovoli zgorovno dokazuje, da je

tržna inšpekcija potreben organ,

da pa je poleg tega povsod potreben tudi stroga družbenega kon-

trova.

Organji tržne inšpekcije okraja

Dr. Marjan Pavlič:

Nekaj značilnosti novega zakona o dedovanju

Sodno oporeko lahko sestavi oporočitelj po njegovi izjavi sodnik okrajnega sodišča.

Ustna oporeka, t. j. oporeka, ki je izjavljena ustumno pred dvema pričama, je možna le izjemoma. Dopustna je samo tedaj, če oporočitelj zaradi izrednih razmer ne more napraviti pismene oporeke, in neha veljati, ko preteče 30 dni od prenehanja takih izrednih razmer, v katerih je bila napravljena. Kaj so take izredne razmere Zakon ne določa in bo to prepričeno praksi sodišč. Take izredne razmere bi bile n. p. hrada bolezni smrtna nevarnost in podobno.

Takozvanih izvensodnih ustnih oporok, ko je oporočitelj pred tremi pričami, ki so morale biti vse hkrati prisotne, izjavil svojo poslednjo voljo, ki so se do uveljavljivitev Zakona o dedovanju pri nas še uporabljale, torej ni več.

Ob normalnih pogojih so to-rej veljavne le lastnorično pisanja in podpisana oporeka, pismena pred pričami sestavljena oporeka in sodna oporeka.

Ker je za prvi dve oblike pogoj, da zna oporočitelj brati in pisati, pridevala za tiste, ki ne znajo tega, le sodna oporeka v postopek.

Važna in nova je tudi določba, da prizadeti dediči lahko dokazuje vsebinsko oporeko z učinkom veljavne oporeke, če je bila oporeka univena, izgubljena, skrita ali založena brez oporočiteljeve vedenosti.

DEDOVANJE NA PODLAGI ZAKONA

Dedovanje za podlagi zakona, ki nastopi kadar ni oporeko oz. kadar ni veljavne oporeke, je v nekaterih ozih drugače urejeno kot smo bili vajeni do-slej.

Predvsem so spremembe glede položaja zakona, zlasti žene, položaja nezakonskih otrok, dedin teh, vratajanje v dedne deleže in najnji-

nimo potrebnih sredstev za življenje. Ti lahko dobijo več kot polovico zapuščine ali celo zapuščino. Nasprotno pa se de-lež zakonca lahko poveča, če nima potrebnih sredstev za pre-zivljivanje. V takem primeru lahko dobti na račun deleži zapuščini staršev do zakonskih kot nezakonskih otrok, ker ni bilo za-kona, ki ga je predvidevala že Ustava.

Nezakonski otroci dedujejo po svojem odetu in materi enako kot zakonski. Tudi po materi-nih sorodnikih dedujejo enako kot zakonski otroci, po očetovih sorodnikih pa le v dolocenih primerih. Zapustnik je namreč moral pred pristojnim organom priznati za svojega, ali ga vzeti k sebi ali kako drugače pokazati, da ga prizna za svojega, oz. če je bilo očetovstvo s pravnomočno sodbo ugotovljeno, da lahko podudeje po očetovih sorodnikih.

2. če se njegov zakon z za-pustnikom razglasiti za neobsto-jegajo ali če se razveljavijo po zapustnikovi smrti iz vroka, za katerega je preživel zakonec ob sklenitvi zakonske zvezne vede;

3. če je njegova življenjska skupnost z zapustnikom po njegovi krvidi ali v sporazumu z zapustnikom trajno prenehala.

NEZAKONSKI OTROCI DEDU-JE PO OCETU IN MATERI ENAKO KOT ZAKONSKI

Dedno pravni položaj neza-konskih otrok se je izboljšal.

Veliko preglavic in tudi različnih odločb o dedovanju neza-konskih otrok je povzročila ne-entna praksa in različno tol-mačenje Ustavnega določila gle-de enakih obveznosti in dolžno-sti staršev do zakonskih kot nezakonskih otrok, ker ni bilo za-kona, ki ga je predvidevala že Ustava.

Podrobno je urejeno tudi vprašanje kdaj Izgubi zakonec dedno pravico v čl. 27 Zakona. To se zgodi:

1. če je zapustnik vložil tožbo na razvezo zakona in se po njegovi smrti ugotovi, da je bila utemeljena;

2. če se njegov zakon z za-pustnikom razglasiti za neobsto-jegajo ali če se razveljavijo po zapustnikovi smrti iz vroka, za katerega je preživel zakonec ob sklenitvi zakonske zvezne vede;

3. če je njegova življenjska skupnost z zapustnikom po njegovi krvidi ali v sporazumu z zapustnikom trajno prenehala.

Kadar se opira dedna pravica nezakonskega otroka na sodbo o ugotovitvi očetovstva, mora biti tu sodba, ki jo je izdalo so-dišče v novi Jugoslaviji. Sodbe biv. jugoslovanskih sodišč ne morejo veljati kot enakovredne zato, ker se je po poprejšnjih jugoslovanskih predpisih oč-

tovstvo ugotavljalo samo po domnevah, da je nekdo oče nezakonskega otroka, samo če se je dokazalo, da je dotični občeval z materjo v tako zavzeti kri-tični dobi t. j. v času od 180 do 300 dni pred rojstvom, ne glede na to, ali je bil on res oče ali pa kdo drugi, ker se ni iska-la materialna resnica kot sedaj. Pomen sodi za dedno pravico po sodišču zahteval, da sodišča pri ugotavljanju očetovstva rav-najo z večjo pozornostjo.

V primerih, kadar je očetov-stvo ugotovljeno s sodbo, ni pa oče nezakonskega otroka sled-njega pripoznal za svojega, oz. ga ni vzel k sebi ali kako drugače pokazati, da ga prizna za svojega, ne more nezakonski otroki še imeti pravico do zapuščine očetovih sorodnikov. V ta-ku primeru je potrebno pri-znanje, ki mora biti izrecno pred pristojnim organom izre-čeno, ali pa vsaj z določenimi znaki, ki očitno dokazujejo pri-znanje, izkazano. Tako prizna-nje je poleg zgoraj navedenega možno tudi v obliki oporeke, ki je gotovo zadosten izraz, da je oče nezakonskega otroka po-kazal, da ga prizna za svojega.

Ponovno se moramo vprašati, zakaj ljudje take vojaške stvari hranijo doma? Ali ni bilo že več kot dovolj nesreč? Oddaje vendar vse orožje ali druge vojaške stvari takoj najblžnjemu po-staji Ljudske milice! Tako ne-utemeljeno koristiljobje, češ mi bo še kdaj prav prišlo, je zah-tevalo že preveč žrtev.

Spet huda nesreča s starim orožjem

Posestnik Jože Pavlič iz Zloga-ganja pri Skocjanu je še iz vojne hranil na podstrešju nemški protitankovski raketni me-talec (Pancer-faust). Ker je po-treboval pri gradnji svinske kuhinje neko cev, je privlekel orožje iz podstrešja ter napro-sil 14-letnega Andreja Bajca, da ga odnesi v kovaču Bregarju v Gorisko vas, da mu odreže en kos. Bajc je to tudi naredil. V kovačnici je orožje najprej ogledoval kovač Jože Bregar sr., potem pa še njegov 18-letni sin Jože. Noben od teh ni pogle-dal, kaj je notri. Ko je Jože Bregar ml. ogledal celo stvar, je še pritisnil na sprožilo. Strašno je počilo in 7 cm debela ter 18 cm dolga granata je še na-dnevnem fantu skozi desno stran prsi in preko strehe na sosedovo dvorišče. Andreja Bajca, ki je stal zraven, je reak-tivni puš vrgel več metrov stran. V celi je bil namreč še reaktivni naboj. Jože Bregar ml. je bil seveda na mestu mr-tev. Nesreča se je dogodila 11. nov. letos.

Ponovno se moramo vprašati, zakaj ljudje take vojaške stvari hranijo doma? Ali ni bilo že več kot dovolj nesreč? Oddaje vendar vse orožje ali druge vojaške stvari takoj najblžnjemu po-staji Ljudske milice! Tako ne-utemeljeno koristiljobje, češ mi bo še kdaj prav prišlo, je zah-tevalo že preveč žrtev.

Pretep zaradi psa

Delavca Gozdnega gospodar-stva Novo mesto Stjepan in Lu-ka Vuksač sta se dogovorila s Frančiško Kapo na Vršnem seli, da jim bo prodala psa. Ko sta 2. novembra šla ponj, jin je Kapo povevala, da je psa odpeljal Berc Džuka iz Dobin-dola in še naročil, naj pride-ta kar k njemu po psa. Res sta odšla v Dobindol, toda tam so jih že počakali: Berc Džuka oborožen s sekiro, Ivan Džuka oborožen z motiko in Ivan Horvat, oborožen s kolom ter takoj napadli oba prišleca. Za-radi obolenja poškodb so morali Luko Vuksača prepeljati v novomeško bolnišnico. Prav go-to bo sodišča za ta surovi napad strogo odsodilo pretepeča.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne tovarne po Slo-veniji.

* * *

Zelo delavci so mladi godbeniki, ki vestno vadijo, da bodo igrali na novomeški prizorišči. Vso skrb za mlade godbenike je pre-veliko prisotno. Odpravili se bodo tudi na gostovanja in obiski druge tekstilne

Nikica Bule:

Tudi mi bomo postali piloti!

Tragično preminuli, priljubljeni upravnik letalske šole v Prečni pri Novem mestu Nikica Bule, je bil tudi dopisnik Dolenjskega lista. Ne kaj tednov pred svojo prečno smrtno nam je prinesel naslednji članek, ki ga objavljamo v spomin na dobrega tovariša, komunista in požrtvovalnega pilota, instruktora mladih dolenjskih letalcev. V sreči mladine bo ostal njegov lik nepozabven, njegovo ime pa je že zdaj vpisano v zgodovino razvoja letalstva na Dolenjskem, kateremu se je zadnja leta nesobično posvečalo.

Lep jesenski dan, brez dežja in močnih vetrov. To so ugodni pogoj za šolske polete. Zgodaj zjutraj sem prišel na letališče, da opravim priprave za polet. Treba je narediti načrt, ki mora biti v skladu z vremenskimi pogoji. Zrak je miren in čist, nebo jasno in modro, brez kumulusov oblakov.

Danes bodo leteli samo začetniki — na dvozedenje letalu. Vse priprave so zaključene. Letalo je že na startu. Motor se preskuša na avtovitu, da se ugotovi, če je letalo sposobno za vlek jadralnega letala. Učenci se postavijo pred letalo. Sledi nadzorovani pregled letala, da se ugotovi, če je sposobno za varen polet. Določimo vrstni red učencev, ki bodo leteli. Tako — vse je pripravljeno. Na levem krilu letala je dan znak z belo zastavico.

Začetcu prepustim komando in glejam na levo in desno. Razgled je velik in lep, saj sva že 300 metrov visoko. Lepo je videti Novo mesto, Brăilă, Cetățnico in Krko s slikovitimi zavoji. Odpela sva se od žice, ki naju je vlečka. Letiva v prostem poletu. Učencu rečem, naj naredi prvi ovinek. Niti pri zavodu mi ni treba paziti, tudi tega učencev že zna. Sedim za njim in opazujem cesto iz Novega mesta proti Brăilănu. Opatzim vrsto dijakov, ki gredo na letališče.

Zemlja se približuje in pripravljava se za pristanek; ta je za učenca najtežji. »Fant, dobro paz! Cakaj, bom pomagal. Tako, vidis sva že na tleh. V splošnem si dobro vodil letalo! V kratkem boš letel sam!«

Piloti se nadaljujejo. To je že 24. start. Čutim, da sem utru-

jen. Spet sva na startu. Signala daje znak z belo zastavico. »Daj rdečo! mu rečem hitro. »Linija poleta ni prosta! kajti na drugem koncu letališča se je pojavila vrsta učencev osnovne šole. Ko so zagledali letalo, jih učitelji niso mogli več udržati. Premagala jih je radovednost in so pritekli k letalu. Ko so umaknili, je signalist pomahal z belo zastavico. Z učencem sva spet v zraku. Šolarji naju opazujejo, mahajo s kapami, rutači z jopicami. Ko se spustiva

na tla, šolarji spet prihajajo, otipavajo letalo in občudovajo konca ne kraja. Oči jim žarijo od navdušenja, kajti to je zaanje izredno doživetje. O vem, ko sem bil toliko star, kako sem koprnjal, da bi letalo videl od blizu! In ko se mi je želja izpolnila, je bil to nepozaben trenutek. Takrat videti letalo, ni bilo tako lahko. Za vas, dragi otroci, pa danes ni to nič posebnega. Lahko si ogledujete letalo do mile volje in ko boste malo starejši, se boste lahko učili tudi leteti pa postali hrabi piloti vojnega ali civilnega letalstva.

»Ja, ja, jaz hočem postati pilot... Jaz tudi... In jaz!« so zažrigole mlada fantovska. Oni spet pozdravljajo letalo s kapami in rutami in jopicami. Bil je to lep dan na našem letališču v Prečni, lep za nas in za učence, ki so prišli na obisk.

Obrtniški naraščaj potrebuje izobrazbe

Mnogi starši pa tudi mojstri stroki, imeti pa mora tudi vsaj splošno osnovno izobrazbo, je tako bo v svoji obriti in v življenju »dobro vozila«. To je vzrok, da se zahteva od vajencev sprizgalovalo, da lahko sklene učno pogodbo in da vajenec obiskuje šolsko izobrazbo. Šola je vajencu predpisana z obveznim dobo, ki je zadnje šolsko sprizgalovalo. To sprizgalovalo je pa važno, kajti s posebno uredbo je za vajence predpisana šolska izobrazba — vajenec mora imeti 6 razredov osnovne šole ali dva razreda gimnazije, če teh nima, pa mora na najbližji vajenski šoli opraviti sprejemni izpit, potem še lahko sklene učno pogodbo. Večkrat sišimo, češ: Kaj je vajencu potrebno nekakšno splošno znanje, za krojača, čevljarja ali kakšno druge obrti bo že dobr brez vseh teh šol in ceremonij! To že nekoč ni veljalo, ugleden obrtnik je bil tisti, ki je bil tudi kolikor toliko izobražen, še bolj pa je splošno znanje, obrtniku potreben danes. Ni dovolj, da ima svojo obrt, poznati mora strokovno tehnologijo, strokovno računstvo in znati mora tudi dobro brati in pisati. Čas zahteva razgledanosti obrtnikov, usposobljenih praktično in teoretično v svoji

stroki, imeti pa mora tudi vsaj splošno osnovno izobrazbo, je tako bo v svoji obriti in v življenju »dobro vozila«. To je vzrok, da se zahteva od vajencev sprizgalovalo, da lahko sklene učno pogodbo in da vajenec obiskuje šolsko izobrazbo. Šola je vajencu predpisana z obveznim dobo, ki je zadnje šolsko sprizgalovalo. To sprizgalovalo je pa važno, kajti s posebno uredbo je za vajence predpisana šolska izobrazba — vajenec mora imeti 6 razredov osnovne šole ali dva razreda gimnazije, če teh nima, pa mora na najbližji vajenski šoli opraviti sprejemni izpit, potem še lahko sklene učno pogodbo. Večkrat sišimo, češ: Kaj je vajencu potrebno nekakšno splošno znanje, za krojača, čevljarja ali kakšno druge obrti bo že dobr brez vseh teh šol in ceremonij! To že nekoč ni veljalo,

ugleden obrtnik je bil tisti, ki je bil tudi kolikor toliko izobražen, še bolj pa je splošno znanje, obrtniku potreben danes. Ni dovolj, da ima svojo obrt, poznati mora strokovno tehnologijo, strokovno računstvo in znati mora tudi dobro brati in pisati. Čas zahteva razgledanosti obrtnikov, usposobljenih praktično in teoretično v svoji

stroki, imeti pa mora tudi vsaj splošno osnovno izobrazbo, je tako bo v svoji obriti in v življenju »dobro vozila«. To je vzrok, da se zahteva od vajencev sprizgalovalo, da lahko sklene učno pogodbo in da vajenec obiskuje šolsko izobrazbo. Šola je vajencu predpisana z obveznim dobo, ki je zadnje šolsko sprizgalovalo. To sprizgalovalo je pa važno, kajti s posebno uredbo je za vajence predpisana šolska izobrazba — vajenec mora imeti 6 razredov osnovne šole ali dva razreda gimnazije, če teh nima, pa mora na najbližji vajenski šoli opraviti sprejemni izpit, potem še lahko sklene učno pogodbo. Večkrat sišimo, češ: Kaj je vajencu potrebno nekakšno splošno znanje, za krojača, čevljarja ali kakšno druge obrti bo že dobr brez vseh teh šol in ceremonij! To že nekoč ni veljalo,

ugleden obrtnik je bil tisti, ki je bil tudi kolikor toliko izobražen, še bolj pa je splošno znanje, obrtniku potreben danes. Ni dovolj, da ima svojo obrt, poznati mora strokovno tehnologijo, strokovno računstvo in znati mora tudi dobro brati in pisati. Čas zahteva razgledanosti obrtnikov, usposobljenih praktično in teoretično v svoji

„Hvala za podarjeno kri...“

Zdravi smo dali kri za boline, ponesrečene in — sebe

Da je v novomeškem Zdravstvenem domu stisk za več let, je znano. Toda navzlio temu, da se je del ustavnih in dosedanjih prostorov Izselj v nove prostore v Jenkovi ulici, je od 8. do 12. nov. bilo v stavbi »Mej vrtic« živo kot v čebelniku. Fred stavbo je stal velik avtobus z oznako Rdečega križa, na tleh pa skrbno zapri zavoji. Na njih in na avtobusu je pisalo: »Transfuzijska služba Slovenije.«

V domu je ekipa Zavoda za transfuzijo krvi in številni prostorji, ki so se pripravljeno stekleničko. Načitev pravčice je dalo krijevnik, da pridejo na vrsto in dajo kri. Odzvem krvi gre hitro, toda poprej mora vsak na temelj zdravniški preglej. Najprej vse podatke na

»Ne, nič, zakaj pa? Med tem že teče kri iz žile v pripravljeno stekleničko. Načitev pravčice je dalo krijevnik, da pridejo na vrsto in dajo kri. Odzvem krvi gre hitro, toda poprej mora vsak na temelj zdravniški preglej. Najprej vse podatke na

stovoljnih krvodajalcev, za organizacijo prihoda na sedež ekipe in druge naloge. To priznanje je dala tudi celotna ekipa s pripombo, da tako vzorne organizacije celotne akcije niso našli nikjer. Organizacija RK je tudi s to akcijo pokazala, kako globoka korenina ima pri naših ljudeh. Rdeči križ je predril vrsto sestankov, na katere so prišli tudi zdravniki kirurgičnega oddelka novomeške bolnišnice in pojasnjevali posmen in način prenosa krvi.

Tako množični odziv je skupni uspeh RK in zdravnikov. Hkrati pa je tudi dokaz za veste delovnih ljudi, da so pripravljeni v okviru skupnosti varovali in ohranjevali življenje in zdravje bližnjega in sebe. Krvodajalstvo spada med plemenita dejanja, zato naj bi bilo še bolj množično. S to zavestjo smo odhajali iz Zdravstvenega doma.

P. ROMANIC

Kača zastupila 260 ljudi

To se je dogodilo v Tunisu. Velika kača kobra je piščala kamelo in pobegnila. Kamela je takoj padla na tla. Lastnik je kamelo, videt, da se muti, ubil. Pri tem pa se mu je oglašila špekulantka žilica. Mesič ubite kamela je razkosal in razprodal vsaččino. Morda pa jo boste sami potrebovali, morda že juči, saj ne veste, kje vas čaka nesreča.

S prijetno zavestjo, da ste s to oddajo krvi prispevate k zdravju sočloveka in s tem predstavljate vsega, kar je v tem posredno tudi svojega zdravja, zaupatec sobo. Pri vrati vam tovariša stisne v roko belo kuvert. V njem je pismeno zahvala Rdečega križa Slovenije za vaše plemenito, človešansko in socialistično dejanie. V kuverti je še številka. Z njim vas napotijo v gostišče, kjer dobite izdatno malico. Ne, to ni plačilo za oddano kri, to je samo odložitev za izgubljeni čas in priznanje.

Tako plemenito dejanie je napravilo v novomeškem okraju v prvi polovici novembra letos na 100 ljudi. V Trebnjem 112, na Mirni 85, v Mokronogu 77, v Novem mestu nad 700. Sem se prišli tudi iz okolice, iz Otoča, Sentjernej, Straže in drugod. Iz kolektiva Industrie perila so jih je prijavilo 99, v Industriji obutve, skoraj vsi, v NOVOLESU 91, pri PIONIRJU 15, pri Krojačih skoraj vsi, pri »Mizarjih« prav tako, lepo število v NOVOLESU so sklenili, da bo ta dan, ko gredo dati kri, dela prost in bodo do nadomestil ob drugi priložnosti. V resnicu, vsi ti so pokazali veliko človekoljubno zavest. Med prostovoljnimi krvodajalci je bilo tudi lepo število predstavnikov JLA.

Ni odveč, če zapišem nekaj v priznaje organizacijam RK z okrajnim odborom na čelu za uspešno izvedbo priprav za to akcijo, za zbiranje prijav prosto krijevnikov JLA.

Policija v Philadelphia je pred kratkim aretrila 52-letnega moža zaradi tativne prtičage. Pri tem je odkrila, da je imel možkar zelo popisan kazenski list, saj je bil poprej že festivitet načrtar aretriran in tolikokrat obojen. Zanimivo pa je, da je bil vsakokrat obojen pod drugim imenom. Tudi spremnost!

Tokrat še dve žužemberški

Ulderjev stric so jemali ljudi na kontrafe. Bil je daleč naokrog znau kot hudomušen in odrezav človek. Pa pridejo k njemu žužemberški Orlji, da jim napravi skupinsko sliko. Ko so dobili sliko, so bili možno užaljeni. Fotografija namreč ne pokazala tistega, kar so privakovali, ker so imeli nekateri od njih bulaste in skrovitovane obrazne. Ježili so se, da slik ne bodo plačali, pa jim pravi stric:

»Veje fantje, iz afri pa rejs ne znam dejati kanalčku!«

Med žužemberškimi fanti je bil tudi neki Gašper, ki se je imel za najbolj pametnega, močnega in lepega fanta. Bil je tečen in prepirljiv tako, da se ga je večina fantov izogibala. Pa nanese prilika, da sedede skupaj v gostilni. Kmalu napravi kravat in že teče na cesto. Med tem časom pa se fantje dogovorijo, da mu bodo pošteno posvetili. Sledijo suknjice ter jih obesijo na obesalnike. Ko pride Gašper nazaj in vidi, da so brez suknjice, ga tudi on sledi in obesi. Neopazen pa mu naloži v žep jajca. In takoj pada stava, kdo bo najbolj udaril s suknjicem po mizi. Fantje maha in udrihajo, da se je vse

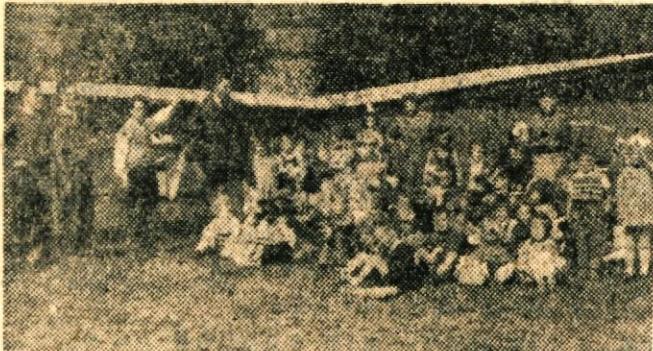
kadilo. Tudi Gašper ni hotel zaostajati. Krepko ubriše po mizi, da je jačna omaka kar brizgalna naokrog. Ves začuden je Gašper ozira po omizju, jih nekaj časa gleda, potem pa reče: »Fantje, to pa ni lepo od vas, da ste mi jo tako zogodil. To je neslana šala, za katere se bomo že še pogovorili.« Pa mu odgovore: »Ali si pričakoval, da ti bomo jajca še osojili?«

JUTRINJE POSPRAVLJANJE

Za vraga, misila sem, da si ždavnaj vstal.

Dopisujte v Dolenjski list!

Na obisku pri jadralcih v Prečni. Pilot v usnjenem joplju je Nikica Bule

Bevkovi „PASTIRCI“

Bevkova »Pastirce« priševal med najlepše slovenske mladinske povesti — in to od svojih najzgodnejših let. Bevk je takrat pripovedoval o nas samih: o tistih treh, stribri nerazdržnih tovariših, ki se najdejo povsod, kjer hodijo skupaj na pašo ali v šolo mladi fantiči, hudobni in dobr obenem, a nikdar več poznaje tako prijatelje kjerko takrat. Ko sem »Pastirce«bral, se mi je zdel Ferjanč sila podoben mojemu prijatelju Tonetu in sam sebi sem se zdel kakor tisti Bevkov Lenart, ki ga veža s Ferjančem nerazdržno prijateljstvo in maščevalnost obenem. Tudi Pirnatove ilustracije »Pastirce« mi so takrat do danes še niso šle izpred oči: tisti obragi na njih so se mi zdieli takšno podobni našim, tisti učitelji, ki vleče v cerkvki fantiče za učesa, na las enak naši učiteljici, in vsi drugi kakor da

L. K.

Podjetje, ki je zrasto brez družbenih investicij

Ce gre človek na delavnik do poldne mimo nekdanje Povhove tovarne v Novem mestu, čestotrat sliši med neenakomernim udarjenjem čevljarskih kladiv politično petje številnih glasov. To je kolektiv novomeške industrije obutve. Pesem je odraz dobrega razpoloženja delavcev. Ti vedo, da imajo delo dobro organizirano, vedo, da morajo delati čim bolje, ker bodo le tako lahko prodali izdelke in imeli zasluzek, če bodo več naredili, ker imajo vsa dela normirana. Povprečno presegajo norme mesečno za 4 odstotke, kar je dokaz, da so norme realne. Kvalitetu in ceno jim narekuje trg, in ta je najboljši regulator obojega. Cene proizvodom so iste kot lani.

Ta podjetje je v devetih letih napravilo velik razvoj. Leta 1946 je prišlo 7 ljudi skupaj in prikelo s čevljarstvom. 14 dni so delali zastonj, da so prišli do obratnih sredstev. Potem je šlo vsako leto hitreje v širino. Da

samo stanovanja. Čimprej bi namreč radi osnovali oddelki za proizvodnjo otroških čevljev, za katere je prav posebno veliko zanimanja. Pohvalno je, da v podjetju zaposlujejo tudi žensko delovno silo, saj dela samo v novomeškem obratu nad 30 žensk. V načrtu imajo nadzidravno nadstropje, s čimer bi lahko na novo zaposlili še 50 delavcev.

Kot v Trebnjem, Skocjanu in Sentjerneju je podjetje pripravljeno osnovati delavnice tudi v drugih krajih. Naročilo je dovolj, surovin tudi, ljudi za zasluge, prav tako. Sliši so med drugim v Žužemberku, da bi prevzeli tamoznino čevljarsko podjetje, ki že več let samo života. Obljubili so, da bodo prišli v Novo mesto in se o tem pogovorili, saj bi bilo to v korist kraja in občine. Pa jih ni bilo. Menda se boje, da bi potem res moral prenehati z dosedanjim načinom poslovanja, o čemer je bilo že dokaj kritike, in upravljene. Med tem ko žužemberški čevljari trati čas z ročnim izdelovanjem leseneh pet, ki so veliko dražje in slabše kot tovarniške, bi lahko izdelovali čevlje, ki bi zasluzili in dajali družbi večji delež.

Skoraj neverjetno se slisi, vendar je res. Vso administrativno opravljajo knjigovodja in dve uslužbenki